

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

**ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V PARDUBICÍCH**

SINC, s. r. o.
Projekční a inženýrská společnost
Ing. Jaroslav Dvořák

Na Spravedlnosti 1533
530 02 Pardubice

Váš dopis čj. / sp. zn.: e-mailová komunikace
Ze dne /doručeno dne: 14. 01. 2020
Naše čj.:
Vyřizuje: A. Bílková, Ph.D.
Spisový znak:

Místo, datum: Pardubice, 17. 01. 2020

Žamberk, okres Ústí nad Orlicí, Albertova vila – Albertinum, odborný léčebný ústav, konzultace záměru energeticky úsporných opatření (výměna výplní otvorů, zateplení a sanace zdiva pod terénem, zateplení střechy)

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti o konzultaci ve věci kulturně historických, urbanistických, architektonických a památkových hodnot dotčeného objektu.

Legislativa:

Objekt není kulturní památkou ve smyslu § 42 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Objekt se nenachází v památkové rezervaci nebo památkové zóně dle definice § 5 a 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

Konzultace kulturně historických, urbanistických, architektonických a památkových hodnot dotčeného objektu, který není individuálně ani plošně památkově chráněn.

Popis zamýšlených prací:

Výměna stávajících výplní otvorů za dřevěná EURO (odstín kaštan). Tam kde jsou stávající špaletová, budou nová opět špaletová. Zateplení a sanace zdiva pod terénem. Zateplení střechy z vaty (kombinace nadkroevní systém a mezi krokve) a nová střešní krytina (šablony). Fasáda objektu zůstane stávající. Dispoziční a provozní řešení objektu se rekonstrukcí nemění.

Charakteristika objektu / území:

Pozdně historizující členitá dvoupodlažní vila českého lékaře Eduarda Alberta, žambereckého rodáka, postavená v letech 1888 až 1889 podle návrhu místního stavitele Františka Havlíčka. Od roku 1905 slouží vila (zvaná Albertinum) jako Sanatorium pro nemocné. Výrazná tvarově členitá hmota vily vsazená do terénu s kamenným soklem, věžovitým jihovýchodním nárožím, zasklenou jihozápadní nárožní lodžii s barvenými okenními tabulemi a fasádou v tzv. švýcarském stylu. Ten je

tvoreň hrázděním na jinak hladké fasádě vily, doplněný prostorově výraznou členitou střechou s přesahem, který je ukončený charakteristickým křížením z dřevěných trámů, podbití a štítů s folklorizujícími řezbářskými detaily. Západní a východní římsa v úrovni přesahů je doplněna malbami s figurálními motivy. Jednotlivá podlaží jsou opticky dělena jednoduchou vodorovnou římsou, okenní otvory doplněny jednoduchou šambránou. S výjimkou vstupních prostor s přístavbou zastřešeného koridoru propojujícího objekt vily s vedlejší budovou sanatoria, vystavěnou v pozdějších letech, a interiérovým úpravám v průběhu posledních šedesáti let je budova dochována v původní podobě a má mimořádnou hodnotu autenticity historických konstrukcí, hmoty a detailů výzdoby exteriéru i fasády. Ve střední části u vstupu západní fasády je osazena pamětní deska MUDr. Eduarda Alberta.

Současný stav poznání chráněných kulturně historických hodnot dotčeného objektu / území:

Objekt historizující vily z přelomu 19. a 20. století je významným dokladem života a působení žambereckého rodáka, lékaře, průkopníka české chirurgie doktora Eduarda Alberta. Zároveň je nedílnou architektonickou součástí rozlehlého areálu Sanatoria s parkem, postupně budovaného po několik desetiletí. Objekt historizující vily se při panoramatických průhledech z městské památkové zóny v současné době pohledově významně neuplatňuje, neboť tomu brání vzrostlé stromy. Existuje zde však vzhledem k poloze, na svahu nad řekou Divoká Orlice, potenciál možných budoucích panoramatických pohledů na město i z města. Po slohové stránce je budova hodnotným dílem historizující vilové architektury regionálního významu. Taktéž je dokladem stavebního vývoje města, technické vyspělosti dobových řemeslných postupů a estetické úrovně celého architektonického řešení. **Přestože stavba není individuálně ani plošně památkově chráněna, má jednoznačně významné hodnoty kulturně historické, urbanistické, architektonické a estetické.** K památkovým hodnotám stavby patří hmotové uspořádání, vzhled, vnější výzdoba a tektonika fasády v tzv. švýcarském stylu s hrázděním, dřevěné trámy, podbití a štíty s folklorizujícími řezbářskými detaily a figurálními malbami, členitá střecha osazená esteticky se uplatňujícími kovovými korouhvemi.

Technický stav objektu / dotčené konstrukce:

Stávající okenní výplně jsou dřevěné, kastlové, dovnitř otevíravé, s jednoduchou pravoúhlou profilací rámců, s hnědým nátěrem, v některých místech jsou okenní výplně novodobé. Veškeré dřevěné prvky hrázdění, krovu a štítu v jedné barvě (tmavě hnědá). Východní, jižní a částečně i západní fasáda je opatřena kamenným cca 50 cm vysokým soklem. Střecha je opatřena dožilou eternitovou skládanou krytinou.

Závěr a zdůvodnění:

Konzultace probíhá na základě záměru vlastníka objektu/investora realizovat na budově energeticky úsporná opatření. Ve vztahu k výše definovaným kulturně historickým hodnotám objektu za současného stavu poznání **činíme závěry, že:**

1. z energeticky úsporných opatření je pro dotčenou budovu akceptovatelná výměna oken za nová okna s odpovídajícími tepelně izolačními vlastnostmi. Doporučujeme, aby nová okna byla provedena jako okna kastlová, dřevěná, s izolačním dvojsklem ve vnějších křídlech, tvarově a členěním realizována kopie podle dobových fotografií a profilací podle dochovaných dřevěných prvků na dalších dřevěných konstrukcích v interiéru, s barevným nátěrem dle současného stavu či podle historicky doložitelných zdrojů.

2. zateplení střechy a výměna střešní krytiny je z hlediska uchování kulturně historických a památkových hodnot akceptovatelná, jelikož zachovává vzhled původní skladby a barevnosti střešní krytiny s veškerými detaily (korouhve atd.) a energeticky úsporná opatření se pohledově neuplatňují ve veřejných prostorech a nezasahují do autentických historických konstrukcí stavby.

3. exteriérové zateplení fasády **je zcela v rozporu s veřejným zájmem ochrany kulturně historických hodnot objektu a není akceptovatelné,** protože by narušilo celkový vzhled, působení, vnější výzdobu a tektoniku fasády v tzv. švýcarském stylu s hrazděním, dřevěnými trámy, podbitím a štítů s opatřeními řezbářskými detaily a figurálními malbami. Taková míra narušení autenticity historických konstrukcí, detailů a vzhledu této historizující vily by tedy naprosto znehodnotila její architektonické a kulturně historické hodnoty.

Metodické podklady, literatura a ikonografické prameny:

M. Báčová a kol., *Obnova okenních výplní a výkladců*, Praha 2010. – A. Schubert, *Péče o výplně historických okenních a dveřních výplní*, Praha 2004.

Mgr. Veronika Cinková
Vedoucí odboru péče o památkový fond

Přílohy (počet svazků): 0